

визначення фінансових результатів загалом по підприємству, ґрунтуючись на достовірній оцінці витрат і доходів.

Також, важлива роль у організації обліку фінансових результатів належить реєстрації господарських операцій доходів чи витрат на рахунках бухгалтерського обліку. Для цього необхідно в додатку до наказу про облікову політику створити робочий план рахунків, у якому будуть передбачені усі нюанси щодо класифікації, узагальнення та відповідність доходів та витрат, а також фінансових результатів.

Вищезазначені дії сприятимуть раціональній та ефективній організації обліку фінансових результатів діяльності підприємства.

Тому, можна зробити висновки, що виникає необхідність суб'єктам господарювання самостійно зазначати в облікових документах порядок визначення фінансових результатів для запобігання непорозумінням.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від від 16.01.2003 №436-IV // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Зінченко О.А. Показники і критерії якості прибутку підприємства на етапі його використання / О.А. Зінченко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 7. – С. 106–111.
3. Бабіч В. В. Визначення фінансового результату для обчислення об'єкта оподаткування відповідно до нової редакції розділу III Податкового кодексу України [Текст] / В. В. Бабіч, А. М. Поддєрьогін // Фінанси України. - 2013. - № 9. - С. 83-93.
4. Ємець О. І. Економічний зміст та значення поняття “фінансові результати” / О. І. Ємець, Т. Т. Проців // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Актуальні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в умовах інформатизації та глобалізації економіки” (15-16 квітня 2014 р., м. Івано-Франківськ). -Тернопіль: Крок, 2014. - С. 141-143.

Світлана САЧЕНКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Орися БУСЬКО

магістр
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Під організацією економічного аналізу на підприємстві розуміють комплекс заходів, які спрямовані на підвищення наукового рівня аналітичної роботи, удосконалення її методів з метою підвищення ефективності господарювання. Вона охоплює значний спектр питань, які включають:

- розмежування об'єктів і суб'єктів аналізу;
- організацію технології аналітичного процесу;

- розроблення загальних засад і порядку виконання аналітичних робіт;
- організаційне та методичне забезпечення;
- оформлення результатів виконаних аналітичних робіт для передачі їх особі, яка примає рішення;
- розвиток і удосконалення методики економічного аналізу тощо.

Аналіз має здійснюватися з використанням науково обґрунтованих методик та програмних продуктів, що дозволить зробити його ефективним та своєчасним.

Залежно від мети аналізу підбираються об'єкти аналізу, вивчення яких дасть можливість відповісти на поставлені запитання. Ознайомлення з матеріалами і результатами раніше проведеного аналізу дозволить не тільки оцінити ефективність уже виконаної аналітичної роботи, але і врахувати при подальшому її плануванні допущені помилки і недоліки.

Для забезпечення комплексності і системності в організації аналітичної роботи здійснюють її планування, яке передбачає складання комплексного плану на рівні підприємств, окремих планів для окремих видів аналізу, окремих структурних підрозділів і видів діяльності. Планування аналітичної роботи охоплює широке коло питань. До їх числа можна віднести не тільки встановлення строків виконання окремих робіт, списку виконавців і розподілу обов'язків між ними, але і визначення його інформаційної бази.

Графік виконання аналітичної роботи повинен передбачати стислі строки: чим коротші строки його проведення, тим ефективніше використовуються його результати в управлінні виробництвом. Число і кваліфікація виконавців залежить як від програми аналізу, так і від намічених строків його проведення.

Раціональна організація економічного аналізу пов'язана з проблемою чіткого розмежування об'єктів і суб'єктів аналізу. На великих підприємствах проблема може бути розв'язана створенням самостійної аналітичної служби або служби внутрішнього аудиту. Середні і малі підприємства часто не можуть дозволити собі скористатися послугами внутрішніх аналітиків і аудиторів, бо це потребує додаткових коштів на їх утримання. Аналітичні роботи на таких підприємствах можуть бути розподілені між працівниками підприємства з покладанням відповідальності на фінансового директора, або ж передані незалежним аудиторам.

Основна умова успішної організації аналітичної роботи – це достатня за обсягом і достовірною за змістом інформація. Виходячи з цього, даний етап розпочинається з підготовки матеріалів аналізу, тобто підбору наявної інформації, створення додаткових джерел, перевірки достовірності інформації.

Для того, щоб правильно розробити стратегію і тактику розвитку підприємства необхідно використовувати достовірні й узгоджені показники, адже недостовірною інформацією зумовлює неправильні висновки, а отже, й невірні управлінські рішення. Тому економічна інформація повинна бути корисною для потреб управління. Збирати треба не будь-яку інформацію, а ту, яка буде необхідною для певних суб'єктів з метою вирішення конкретних аналітичних завдань, тобто вона повинна бути адресною. Витрати на її збір повинні порівнюватися з ефектом від її використання.

Формування інформаційної бази проводиться у відповідності з певними вимогами, а саме: достовірність інформації, достатність її обсягу, своєчасність передачі і представлення та естетичність.

Достовірність економічної інформації, тобто її відповідність господарським явищам, визначає об'єктивність результатів аналізу, правильність, обґрунтованість його висновків і пропозицій. Використання в аналізі недостовірних даних викривляє уявлення про реальну економічну дійсність і приводить до неправильних рішень. Тому вся відібрана для аналізу інформація повинна підлягати детальній перевірці.

Дотримання вимог достатності означає, що для якісного проведення аналізу потрібно володіти всією необхідною для цього інформацією. Якщо даних недостатньо, стан об'єкта

управління буде вивчений неповно, що, звичайно, призводить до необґрунтованих, помилкових рішень.

Небажаний також надлишок інформації, оскільки збільшуються витрати на збір і опрацювання непотрібних даних, що призводить до зростання загальних витрат на управління; продовжується період створення інформаційної бази і проведення аналізу, а це, в свою чергу, викликає запізнення у прийнятті необхідних управлінських рішень.

Вимога своєчасності реєстрації і передачі економічної інформації пов'язана з необхідністю скорочення часу між виникненням відхилень від запрограмованих параметрів об'єкта аналізу і прийняттям заходів по їх ліквідації.

Аналіз основних засобів здійснюється з метою оцінки загального стану, тенденції і закономірностей змін у процесі діяльності, встановлення рівня придатності та ефективності використання. Досягнення окресленої мети вимагає виконання наступних завдань при проведенні аналітичних досліджень. Ними є [1]:

- виявити рівень забезпечення підприємства основними засобами, тобто оцінити наскільки їх обсяг, склад, структура, та технічний рівень відповідає виробничій діяльності;
- визначити їх частку в майні підприємства, оцінити причини і наслідки зміни;
- встановити рівень використання основних засобів та оцінити фактори його формування;
- проаналізувати ефективності використання активної частини основних засобів;
- розрахувати вплив ефективності використання основних засобів на обсяг виготовленої продукції;
- виявити можливості підвищення ефективності використання основних засобів.

Аналітичне дослідження розпочинають із вивчення обсягу та оцінки динаміки основних засобів. Збільшення обсягу основних засобів, в цілому, оцінюють позитивно, бо це свідчить збільшення масштабів діяльності підприємства, рівня надійності, веде до росту виробничого потенціалу. Проте, має і негативні наслідки для роботи підприємства: збільшення основних засобів може супроводжуватися зниженням оборотності капіталу, зменшення розміру власного оборотного капіталу, погіршенням фінансової стійкості. При цьому потрібно акцентувати, що позитивною тенденцією є перевищення темпів росту обсягу виготовленої та реалізованої продукції, а також прибутку над темпами росту основних засобів. Така тенденція веде до росту показників капіталовіддачі, рентабельності, тобто відображає ріст ефективності їх використання.

Результати вивчення технічної досконалості основних засобів допоможуть у розробці інвестиційної політики підприємства, обґрунтуванні програми його технічного розвитку та удосконалення. Аналізуючи стан основних засобів, виокремлюють з них тих щодо яких існують обмеження права власності або тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція), чи підготовлені до продажу. Одним із напрямків аналізу є оцінювання руху основних засобів на основі коефіцієнтів оновлення та вибуття.

Зрозуміло, що з ростом коефіцієнту зносу технічний стан основних засобів погіршується. Наближення коефіцієнта оновлення до коефіцієнта вибуття свідчить про покращення технічного стану основних засобів. Однак варто вказати на певну обмеженість оцінювання технічного стану з використанням перерахованих показників, адже величина зносу основних засобів визначається його амортизаційною політикою. Тому технічний стан засобів праці можна вивчати проаналізувавши їх віковий склад.

Оцінюючи фактичні терміни експлуатації основних засобів, порівнюють їх нормативними. Це дозволяє сформулювати висновки щодо їх технічного стану, обґрунтувати необхідність заміни.

Проаналізувати на рівень забезпеченості підприємства основними засобами можна основі розрахунку та вивчення динаміки показників фондо-, техно-, енергоозброєності праці. Темпи

зміни цих показників порівнюють з темпами зміни продуктивності праці. З метою підвищення рівня фондовіддачі потрібно, щоб рівень росту останніх був більшим.

Оцінити забезпеченість підприємства основними засобами можна зіставивши їх фактичний склад, структуру з необхідним для виконання плану з виробництва продукції.

Список використаних джерел

1. Богацька Н.М. Аналіз основних засобів підприємства : навч. посібн. / Н.М. Богацька. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bogatska-analiz-osnovnih-zasobiv-pidприємства>

Світлана САЧЕНКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Світлана МАРТИНЧУК

магістр
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

АНАЛІЗ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Аналітична діяльність підприємства спрямована на вивчення обліку попиту та вимог ринку для обґрунтованої орієнтації виробництва на випуск конкурентоздатних продуктів у раніше встановлених обсягах, що відповідають певній технікоекономічній характеристиці, та реалізації, яка може забезпечити підприємству отримання найвищого прибутку.

Для успішного аналізу витрат підприємства необхідно ретельне вивчення поняття «витрати». У нормативній базі всі визначення «витрати» зводяться до форми своєрідних виплат і витрат, що формують вартість будь-якого товару. Перспективний аналіз будь-якої ланки підприємства спрямований на дослідження та впровадження новітніх технологій, забезпечення подальшої діяльності, виявляє тенденції розвитку підприємства.

Для досягнення таких цілей аналіз повинен бути структурованим і перспективним. Основою аналізу витрат є перевірка достовірності даних обліку і звітності щодо витрат підприємства, виявлення факторів, які впливають на їх формування. Аналіз структури та динаміки витрат доцільно здійснювати по двох напрямках: за елементами та за статтями витрат – згідно з класифікаційними ознаками, наданими П(с)БО 16 [1]. Причому аналіз структури за елементами витрат може здійснюватись як по підприємству загалом, так і по окремих центрах відповідальності та по окремих видах продукції.

На рівень прибутку від надання (реалізації) послуг також впливає такий чинник, як зміна показника собівартості продукції (робіт, послуг). Собівартість продукції (робіт, послуг) – це витрати підприємства, пов'язані з виробництвом продукції, виконанням робіт і наданням послуг. Для об'єктивного обчислення та ефективного аналізу собівартості продукції потрібно правильно врахувати всі витрати, що відносяться до цього або іншого звітного періоду [2]. Витрати на гривню реалізованої продукції (роботи, послуги) є основним показником, який характеризує їх рівень і динаміку та ефективність використання трудових, матеріальних, грошових ресурсів.